

Gradišćanski Hrvat, amater - brodograditelji

Dr Ivan Esih, Zagreb

Hrvatska narodna manjina, koja živi u saveznoj zemlji (Bundesland) Austrije Gradišću (Burgenland) i koja broji blizu 70.000 naših sunarodnjaka uspješno vodi borbu za očuvanje svojih narodnih obilježja. Matica iseljenika Hrvatske i zagrebačka Radio stanica podržavaju stalnu vezu s tom našom narodnom manjinom, što se odražuje i u uzajamnim posjetima i međusobnim kulturno-umjetničkim gostovanjima. Naši sunarodnjaci naselili su se u taj kraj prije četiri i pol vijeka i do danas su sačuvali svoj jezik, svoje narodne običaje i svoju kulturu. Stara domovina podupire sva kulturna nastojanja naše gradišćanske braće.

Zanimljiva je činjenica da su gradišćanski Hrvati do današnjih dana sačuvali odanu ljubav prema moru, jer su neki preci došli u sadašnju svoju postojbinu iz našega Primorja, pa oni i danas govore čakavski. Ovdje će biti riječi o gradišćanskom Hrvat, po zanimanju mlinaru Ivanu Stipkoviću, koji je još u svom djetinjstvu provedenom u rodnom selu Mučindrofu (njemački: Grossmutschen, mađarski: Sopronudvard) sanjao o plovidbi morima gradeći jednostavne čamčice i opremu za brodove. Maštao je, kako će kada odraste kao pravi kapetan ploviti Jadranom i svjetskim morima.

Kada mu je bilo deset godina izradio je svoj prvi »šinakl«, svoju barku za koju mu je pok. otac dao dosta drveta. I tako mu je ljubav prema moru ostala živa sve do danas. Kada je polazio srednju školu čitao je mnoge knjige o moru i pomorstvu i iz njih je naučio mnogo. Ali kada mu je stariji brat smrtno stradao u nekoj nesreći morao se vratiti u rodno selo, gdje je učio mlinariju. Još dok je učio zanat štedio je novac, pa tako kada je već postao mlinarski pomoćnik imao je toliko novaca da je mogao nabaviti skromni čamac (Boot). Kada je jedne jeseni potok Rebac nabujao sjeo je Stipković u svoj čamac oprostivši se s mlinom. Iz Repca je uplovio u Rabu, a odatle u Dunav. Kada je stigao u Crno more odlučio je da posjeti Carigrad. Razgledavajući Carigrad upoznao je dva njemačka glazbenika, s kojima je krenuo natrag i preko Moldave i Labe stigao je s njima u Hamburg.

Godine 1932. izradio je zajedno sa svojim susjedom i prijateljem iz Bavarske malo veći čamac. Zajedno sa svojim prijateljem plovio je uz obale sjeverne Afrike i Španjolske. Odatle se vratio preko Francuske kući. Izvršavajući život smrtnoj opasnosti za vrijeme bura i oluja spoznao je da za plovidbu morem treba da ima oveći

plovni objekat. I tako je u njemu sazrela odluka da izgradi veći brodić. Godine drugoga svjetskoga rata prekinule su njegova nastojanja oko izgradnje broda. Za vrijeme rata sav materijal koji je prikupio za gradnju broda, nestao je netragom. Ali naš Ivan Stipković nije kapitulirao. Godine 1946. sam je sjekao hrastiće i spremao daske za brod, pa mu je pošlo za rukom da sam izradi kostur broda. Jedan inženjer mu je izradio potreban nacrt i mlinar »brodograditelj« počeo je graditi svoj veliki brod pod imenom »Pax« (Mir). U studenom 1958. morao ga je Stipković izvući iz pilane kako bi ga pod otvorenim nebom mogao dovršiti za plovidbu. Taj je prizor snimljen i na filmu.

Taj naš brdograditelj-samouk mora da nabavi motor, konopce i sve potrebno za kompletiranje broda. Brod će završiti u Deutsch Altenburgu. Kada bude brod osposobljen za plovidbu Stipković će sa još četiri svoja prijatelja, među kojima će biti i jedan bivši zapovjednik podmornice krenuti na plovidbu u Crno more. Tako će se ispuniti životni san Ivana Stipkovića koji svojim entuzijazmom za more djeluje i na svoje sunarodnjake da sve u većem broju dolaze na naš Jadran.